

NOTĂ INFOMATIVĂ

la proiectul Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite.

Sistemul autohton de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului este edificat în Republica Moldova în conformitate cu principiile și standardele europene și internaționale existente în domeniu.

Cadrul normativ actualmente este asigurat de către Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și alte acte normative care reglementează actualmente procesele în acest domeniu.

Republica Moldova este evaluată continuu de către organismele internaționale de profil.

Suplimentar, agenda europeană a Republicii Moldova stabilită de Acordul de asociere obligă expres Republica Moldova să transpună în legislația națională prevederile Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului și Directivei 2006/70/CE a Comisiei din 01 august 2006 de stabilire a măsurilor de aplicare a Directivei nr. 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește definiția „persoanelor expuse politic” și criteriile tehnice de aplicare a procedurilor simplificate de precauție privind clientela, precum și de exonerare pe motivul unei activități financiare desfășurate în mod ocazional sau la scară foarte limitată.

La fel, modificările vizate au cuprins și problemele de aplicabilitate ale prevederilor Legii nr. 190-XVI din 26.07.2007, precum și opiniile de optimizare exprimate în cadrul consultărilor cu comunitatea bancară și organele cu funcții de supraveghere ale entităților raportoare.

Luând în considerare că la 20 mai 2015 Parlamentul European a adoptat Directiva 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, care are menirea de a optimiza standardele UE existente și de a înlocui prin abrogare Directivele 2005/60/CE și 2006/70/CE, iar standardele Financial Action Task Force (FATF) au fost revizuite în 2012, fiind exprimate în 40 Recomandări proiectul de lege s-a axat primordial pe implementarea standardelor europene și internaționale recent adoptate.

Mai mult ca atât, la elaborarea proiectului a fost utilizată metoda comparativă, când prevederile echivalente din ambele standarde (Directiva UE și Recomandările FATF) se examinează concomitent și se selectează pentru implementare în legislația națională standardul mai sever, iar în alte cazuri cerința mai riguroasă a fost dictată de către realitățile de dezvoltare economică și financiară ale Republicii Moldova.

Toate aceste circumstanțe au acumulat un spectru mult mai larg de modificări și completări inclusiv prin interpretarea unor sintagme deja existente care au depășit 2/3 din Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007, fapt care a determinat elaborarea unei

noi legi cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

În procesul de elaborare a proiectului de lege cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului a fost consultată experiența și cadrul normativ existent pentru țările UE, care au obținut un scor și un rating bun în cadrul rundelor de evaluare efectuate de către Comitetul MONEYVAL.

Noua lege nu este consecința unor deficiențe majore identificate în legea existentă, dar este una care desfășoară și dezvoltă unele prevederi ale acesteia și, totodată, include cerințele vis-a-vis de cele mai noi standarde internaționale în domeniu.

Proiectul de lege nu va avea un impact și abordare diferite de sistemul existent, față de sectorul financiar, financiar-bancar și profesiilor libere deoarece reprezintă o continuitate modelată și optimizată a prevederilor Legii nr. 190-XVI din 26.07.2007.

Totodată, implementarea prevederilor proiectului de lege va presupune costuri și resurse, inclusiv umane suplimentare atât pentru asigurarea activității Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, cât și pentru organele cu funcții de supraveghere și nemijlocit entitățile raportoare.

Actul legislativ este constituit din șase capitole care au fost grupate în funcție de normele ce reglementează măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Astfel, **capitolul I** stabilește scopul, domeniul de aplicare și noțiunile principale utilizate în lege.

La acest capitol, unele noțiuni au fost păstrate din legea precedentă, însă altele noi au fost introduse, iar unele modificate.

Deoarece în textul actului legislativ se fac referințe la *infracțiuni asociate spălării banilor*, această noțiune a fost definită prin prisma cerințelor Recomandării 3 FATF (2012). La fel, noțiunea similară este utilizată de către Directiva 2015/849 (în continuarea Directivei IV).

A fost introdusă noțiunea de *proliferarea armelor de distrugere în masă* care conform Recomandării 7 FATF (2012) a fost introdus ca subiect al măsurilor asiguratorii în contextul realizării rezoluțiilor Consiliului de Securitatea ONU privind necesitatea sistării fondurilor destinate proliferării armelor de distrugere în masă.

A fost modificată noțiunea de *bunuri* pentru a redresa deficiențele identificate în Raportul de evaluare în privința implementării Recomandării 13 FATF (2004), Recomandării 20 FATF (2012), fapt care va permite extinderea sistemului de raportare și asupra **fondurilor** suspecte de a fi venituri provenite din activități infracționale (punctului 1.1.8 din Planul de acțiuni privind realizarea Strategiei în domeniu). Definiția noțiunii de „bunuri” inclusă în proiectul de lege acoperă definiția stabilită de art. 3 al Directivei IV.

Au fost introduse noțiunile de *bunuri sistate* și *bunuri ilicite* pentru a menține aplicabilitatea normelor incluse în proiectul de lege.

În definiția noțiunii *activitate sau tranzacție suspectă* a fost introdusă sintagma *inclusiv mijloace financiare și fonduri* pentru a cuprinde tot spectrul de tranzacții inclusiv și fondurile aflate în conturi care nu sunt obiect al operațiunilor.

Pentru a corespunde cerințelor Recomandării 20 FATF (2012) și art. 18, alin. (2) al Directivei IV a fost introdusă definiția noțiunii de *tranzacție complexă și neordinară* care urmează a fi în vizorul permanent și sub monitorizarea permanentă a entităților raportoare pentru a stabili riscul aferent și măsurile de precauție care urmează a fi întreprinse.

De asemenea, au fost definite și alte noțiuni care sunt utilizate în textul legii și au fost stabilite în conformitate cu prevederile Directivei IV cum ar fi: *relație de afaceri, cont anonim, cont pe nume fictiv*.

Au fost definite noțiunile:

conducere de rang superior – pentru a corespunde cu definiția din p.12 al art. 3 al Directivei IV.

client - pentru a corespunde prevederilor art. 22, alin. (2) al Legii instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995;

abordare bazată pe risc - pentru a corespunde definiției prevăzute la punctul 22 din preambulul al Directivei IV;

investigații financiare - pentru a corespunde cu definiția prezentată de Nota interpretativă la Recomandarea 30 FATF (2012).

La fel, pentru a asigura un grad de transparență mai mare a fost diminuată până la 10% cota de participare sau de proprietate într-o societate în cazul defnirii **beneficiarului efectiv**.

Articolul 4 alin. (1) conține tipurile de entităților raportoare care urmează să conformeze cerințelor prevăzute de alte articole ale proiectului legii, ce țin de măsurile de precauție privind clienții, raportare, control intern și politici etc.

Astfel, entitățile raportoare au fost stabilite în baza cadrului legal autohton ținând cont de cerințele standardelor internaționale precum Glosarul la Recomandările FATF (2012), și prevederile art. 2 al Directivei IV privind necesitatea aplicării cadrului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului sectorului financiar-bancar, nebanca și profesiilor libere de specialitate.

Au fost echivalate entitățile enumerate în Directiva IV cu cele stabilite în legislația națională (de ex. trusturile în Moldova nu există, însă sunt societăți de investiții care în baza unui acord de administrare fiduciară gestionează instrumentele financiare).

La fel, articolul 4 conține și obligațiunea separată vis-a-vis de Serviciul Vamal de a raporta tranzacțiile suspecte de intrare și ieșire cu numerar în/din țară conform cerinței Recomandării 32 FATF (2012), precum și alte obligațiuni ale autorităților publice și persoanelor fizice și juridice în conformitate cu cerințele art. 61 al Directivei IV.

În scopul conformării prevederilor art. 61 al Directivei IV, pe lângă entitățile raportoare a fost introdusă obligația de raportare despre tranzacțiile suspecte

devenite cunoscute de către toate persoanele fizice și juridice, precum și de autoritățile publice.

Articolul 5 definește măsurile de precauție aplicate față de client care sunt obligatorii pentru toate entitățile raportoare și descrie condițiile aplicării, nemijlocit lista măsurilor, consecințele neaplicării și alte condiții obligatorii de identificare a clienților.

De asemenea, a fost introdusă și obligativitatea clienților de a prezenta la cerere entităților raportoare informația necesară pentru aplicarea măsurilor de precauție, pentru a asigura condiții legale de aplicare eficientă a măsurilor de identificare.

Prevederile ce țin de precauție privind clienții din proiectul de lege au fost elaborate în conformitate cu cerințele art. 10-14 ale Directivei IV și Recomandării 10 FATF și Nota interpretativă la aceasta.

În scopul conformării la cerințele art. 6-8 al Directivei IV și Recomandării 1 FATF (2012) a fost introdus **articolul 6** care prevede obligațiunea de evaluare a riscurilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului și necesitatea utilizării abordării bazate pe risc, astfel încât să fie posibil aplicarea măsurilor de precauție sporite sau simplificate în dependență de riscul identificat. Această prevedere este dictată de recente standarde internaționale, care impun obligatoriu cerința de evaluare a riscurilor atât la nivel de entitate raportoare, cât și sectorial și la nivel național.

Organele de supraveghere vor efectua evaluarea sectorială a riscurilor pe fiecare tip de entitate supravegheată în vederea stabilirii condițiilor și circumstanțelor în care entitățile raportoare supravegheate vor aplica fie măsuri de precauție redusă sau sporită.

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor va conduce procesul de evaluare a riscurilor la nivel național prin intermediul metodologiilor actualmente existente (metodologia Băncii Mondiale sau Fondului Monetar Internațional).

Ideea novatorie al acestei legi este de a aplica măsurile comensurabile riscului existent, prin alocare resurselor mai mari către sectoare cu risc sporit, fapt care va crește eficiența de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.

La fel, articolul prevede menținerea datelor statistice care va permite monitorizarea periodică a proceselor și riscurilor aferente exercițiului de evaluare (art. 44 din Directiva IV).

Astfel, în consecință pentru a corespunde standardului internațional și anume Recomandării 10 FATF (2012) și prevederilor art. 15-17 ale Directivei IV au fost introduse prin **articolul 7** măsuri de precauție simplificată pentru cazurile în care riscul de spălare a banilor și finanțare a terorismului este mai redus, fără excepții.

Entitățile raportoare în baza abordării bazate pe risc aplică măsurile de precauție utilizate într-o procedură simplificată de către entitățile raportoare pentru clienții credibili care în virtutea unor circumstanțe prezintă un risc scăzut de a fi implicate în operațiuni de legalizare a mijloacelor bănești sau de finanțare a terorismului. Astfel, fiind prezentate măsurile simplificate și condițiile neexhaustive care generează riscuri mai mici.

Comparativ cu articolul 7 prevederile **articolului 8** indică o situație inversă (art. 18-24 ale Directivei IV și pct. 20 al Recomandării 10 FATF (2012)), în care

entitatea raportoare este obligată să aplice măsuri de precauție sporită în virtutea unor circumstanțe care pot genera riscuri mai mari de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

Totodată, aplicând măsurile de precauție entitățile raportoare vor monitoriza în regim continuu toate tranzacțiile complexe și neordinare întru stabilirea sensului economic al acestora și dacă acestea întrunesc elemente de suspiciune.

De asemenea, sunt prevăzute măsurile exacte, factorii și tipurile de tranzacții, clienții, pentru care vor fi aplicate măsurile de precauție sporite (relații transfrontaliere, persoane expuse politic și asigurări de viață).

Articolul 9 stabilește cerințe privind păstrarea documentelor și datelor cu privire la tranzacțiile efectuate, clienții permanenți, operațiunile ocazionale etc. în conformitate cu Recomandarea 11 FATF (2012) și art. 40 al Directivei IV.

Deși standardul solicită, un termen de păstrare de 5 ani cu posibilitatea de prelungire, proiectul de lege indică pentru Republica Moldova un termen de 10 ani cu posibilitatea prelungirii pe un termen de 5 ani.

Articolul 10 acordă posibilitatea și condițiile în care entitățile raportoare pot recurge în anumite condiții la informația deținută de către persoanele terțe atît rezidente, cît și nerezidente în privința clientului în cazul acumulării informației pentru aplicarea măsurilor de precauție privind clienții.

Astfel, dacă partea terță este într-o relație permanentă de afaceri cu clientul, aceasta poate livra entității raportoare informația necesară fără a supune clientul unei noi proceduri de identificare etc., iar responsabilitatea pentru calitatea și cantitatea măsurile întreprinse revine entității raportoare.

Părțile terțe urmează a fi sunt adecvat supravegheate și îndeplinesc cel puțin cerințe echivalente celor prevăzute de proiectul lege privind precauția.

Însă, este de menționat că, acest scenariu nu este viabil pentru relațiile de outsourcing sau contract de agent unde obligațiunea măsurilor de precauție stabilite oficial de către entitatea raportoare sunt în sarcina agentului sau altei părți delegate de către aceasta.

Prevederile date au fost elaborate în corelare cu cerințele art. 25 și 29 ale Directivei IV și Recomandării 17 FATF (2012).

Articolul 11 definește sistemul de raportare a tranzacțiilor și activităților despre care entităților raportoare i-a devenit cunoscut.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 32, alin. (1) al Directivei IV și Recomandării 20 FATF entitățile raportoare vor informa Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor despre tranzacțiile sau activitățile suspecte în spălarea banilor, infrațiunilor asociate acestora sau finanțarea terorismului desfășurate de către clienții acestora.

Aici în scopul optimizării eficienței și identificării tranzacțiilor și activităților care prezintă indici reali de suspiciune s-a abandonat sistemul de raportare care generează automat tranzacții și activități suspecte dar s-a optat pe raportarea în 24 de ore de la **identificarea actului sau circumstanțelor care generează suspiciuni**, fapt care va permite raportarea după analiza prealabilă de către entitățile raportoare, fapt care va diminua semnificativ numărul de tranzacții raportate fără indici reali de suspiciune.

La fel, operațiunile în numerar mai mari de 5 mii euro vor fi raportate Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor pentru monitorizare.

Întru asigurarea procesului analitic a fost introdusă și obligativitatea de raportare pentru tranzacțiile în virament care prin o singură operațiune depășesc 25 mii euro. Aceste tranzacții în comun cu cele în numerar reprezintă date complementare procesului analitic inițiat în baza tranzacțiilor suspecte.

De altfel, și alte țări au asemenea „quantum” propriu sistemului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, de exemplu Ucraina - 150 mii UAH pentru tranzacțiile în numerar și 400 mii UAH pentru tranzacțiile în virament, România - 15 mii EURO pentru tranzacțiile în numerar și cele în virament externe, Estonia - 32 mii EURO pentru tranzacțiile în numerar etc.

Formularul special de raportare a fost completat cu informație suplimentară relevantă în procesul efectuării investigațiilor financiare, cum ar fi datele de contact al clientului, adresa IP, jurisdicțiile partenerului pe operațiune etc.

Totodată, articolul nominalizat prevede procedura generală de raportare, necesitatea feedbackului din partea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în conformitate cu prevederile art. 32, alin. (6) al Directivei IV și Recomandarea 34 FATF (2012).

Articolul 12 conține norme care au menirea de a asigura un regim de protecție și respectare a confidențialității ce țin de obligațiunile de raportare și informare în ordinea legii nominalizate. De asemenea, sunt protejate persoanele responsabile și datele, inclusiv ce le cu caracter personal care constituie secret bancar și comercial conform legii, și la care au acces atât angajații Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, cât și cei ai entităților raportoare.

Sistemul dat de protecție a fost elaborat în corespundere cu cerințele art. 37-39 ale Directivei IV, Recomandarea 21 FATF. De asemenea, acest sistem este prevăzut de p. 1.1.11 al Planului de acțiuni privind realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017 aprobate prin Legea nr. 130 din 06.06.2013.

Aceste prevederi sunt de importanță în sistemul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în condițiile în care toate datele acumulate în temeiul legii nominalizate sunt doar informații protejate de lege, și nu pot constitui probe în proceduri penale, contravenționale sau civile.

Articolul 13 definește măsurile de politici și control intern care urmează a fi stabilite de entitățile raportoare întru executarea prevederilor legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor.

Articolul conține și cerințe de conformitate față de personalul responsabil de domeniu din cadrul entităților raportoare.

Norma dată a fost elaborată în temeiul cerințelor Recomandării 18 FATF (2012) și articolele 45 și 46 ale Directivei IV, precum și unele practici ale unor țări UE.

Articolul 14 presupune că organul înregistrării de stat conform procedurilor stabilite verifică, înregistrează, tine evidenta și actualizează datele cu privire la beneficiarii efectivi ai persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali la

înregistrarea lor, la înregistrarea modificărilor în actele de constituire ale persoanelor juridice, la înregistrarea de stat a persoanelor supuse reorganizării și radierea acestora din Registrul de Stat.

Concomitent, este interzisă înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali în lipsa datelor despre beneficiarul efectiv și/sau dacă formația prezentată este neveridică sau incompletă.

Astfel, la stabilirea datelor cu privire la neveridicitatea sau neconformitatea formației despre beneficiarul efectiv al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali după înregistrarea de stat, vor fi aplicate măsurile asigurătorii în privința unurilor acestora în conformitate cu prevederile art. 21 al prezentei legi. (5) Datele cumulate de către organului de înregistrare de stat, inclusiv cele cu privire la beneficiarii efectivi, sunt accesibile la cerere către Serviciul Prevenirea și lămpatarea Spălării Banilor, organele cu funcții de supraveghere ale entităților raportoare și entităților raportoare prevăzute la art. 4 doar în scopul executării prezentei legi, precum și altor persoane în cazul existenței unui interes legitim.

Suplimentar, organele de supraveghere vor menține datele cu privire la beneficiarii efectivi ai însuși entităților raportoare.

La același articol, în scopul corespunderii prevederilor Recomandării 8 FATF (2012), Ministerul Justiției la înregistrarea organizațiilor necomerciale va verifica fondatorii sau administratori dacă nu sunt incluși în listele naționale sau internaționale a persoanelor și entităților implicate în activități teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă, inclusiv va refuza înregistrarea în caz de existență a unor suspiciuni rezonabile privind implicarea fondatorilor sau administratorilor în activități teroriste și va sesiza imediat organele competente.

Totodată, în corespundere cu prevederile Recomandării 25 FATF (2012) și art. 31 al Directivei IV, Comisia Națională a Pieței Financiare este obligat să identifice și să țină evidența datelor cu privire la beneficiarii efectivi al societăților de investiții și clienților acestora, iar persoanele care le administrează sunt obligați să livreze aceste informații Comisiei.

De asemenea, organele cu funcții de supraveghere ale entităților raportoare vor menține, monitoriza și actualiza periodic datele cu privire la beneficiarii efectiv ai entităților supravegheate.

Capitolul III prevede competența autorităților menite să execute prevederile proiectului dat de lege.

Astfel, **art. 15**, alin. (1) stabilește exact autoritățile care supraveghează entități raportoare indicate în parte, fapt care permite ajustarea la cerințele al IV-lea Raport de evaluare MONEYVAL (pag. 192-193) și Recomandării 26 FATF (2012), iar alin. (2) stabilește competențele acestora în realizarea prevederilor legii nominalizate.

Este de menționat că, pentru avocați și notari s-a optat pentru stabilirea unui organ de supraveghere de autoreglementare în conformitate cu cerințele standardului internațional în domeniu, iar pentru societățile de investiții a fost inclus ca supraveghetor Comisia Națională a Pieței Financiare.

De asemenea, prin introducerea alin. (7), (8) și (9) a permis conformarea cu prevederile Notei interpretative la Recomandarea 26 FATF (2012), art. 47 al Directivei IV și redresarea deficiențelor identificate de către al IV-lea Raport de evaluare MONEYVAL vis-a-vis de conformarea cu prevederile Recomandării 24 FATF (2004) (pag. 218- 219).

În corespundere cu prevederile art. 48 din Directiva IV și pentru a eficientiza repartizare resurselor prin alin. (3) și (4) a fost introdusă obligativitatea organului de supraveghere de a întreprinde măsuri în privința entității raportare comensurabile riscului identificat.

Este indicat expres că Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor coordonează verifică și supraveghează eficiența aplicării măsurilor de către organele cu funcții de supraveghere.

Totodată, la perfectarea noilor prevederi al acestui articol au fost luate în considerație propunerile comunității bancare și organelor cu funcții de supraveghere.

Articolul 16 stabilește puterea juridică a informațiilor procesate de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, regimul de acces și de diseminare către terțe părți în conformitate cu cerințele recomandărilor 9 FATF (2012), 4 FATF (2004), Notei interpretative la Recomandarea 29 FATF (2012), precum și punctelor 41-46 din preambulul Directivei IV, art. 41 și 42 ale Directivei IV.

Este de menționat că informația obținută, procesată și diseminată de către Serviciu în temeiul prezentei legi constituie doar informație și nu are putere juridică atît timp, cît nu a fost obținută în conformitate cu procedura legală (penală sau civilă), iar accesul terțelor este strict interzis.

Accesul direct al terților la informația deținută de Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor diluează statutul acesteia, și atrage un efect de cascadă asupra neconformității sistemului național cu mai multe standarde internaționale (Recomandările FATF, 29, 21, 9 și art.32-38, art. 39, art. 40-44, art. 49-57 ale Directivei IV).

Acest deziderat este crucial în asigurarea funcționării Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor care actualmente este strict respectat în schimbul de informații cu partenerii din alte jurisdicții în conformitate cu Recomandările 36, 40 FATF și principiile Grupului Egmont.

Astfel, dacă serviciul similar din altă țară nu are certitudinea că informația transmisă de acesta nu va fi tratată în corespundere cu cerințele Recomandărilor FATF atunci poate refuza cooperarea pe acest segment, fapt care zădărnicește întregul proces de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în virtutea elementului de extraneitate prezent în majoritatea cazurilor.

De menționat că, în baza propunerilor organelor cu funcții de supraveghere și comunității bancare art. 16 conține și prevederi de exonerare de răspundere civilă, contravențională și penală a angajaților băncilor la realizarea obligațiilor care izvorăsc din normele prezentei legi.

Articolul 17 reglementează în continuare condițiile și principiile schimbului informațional la nivel național și internațional în conformitate cu prevederile art.

32 și art. 49-57 ale Directivei IV, Recomandărilor 2, 36-40 FATF (2012) aplicabile prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului în Republica Moldova.

De asemenea, sunt prevăzute condițiile refuzului cererii de informație, obligațiunea feedback-ului urmare a schimbului de informații și regimul juridic de prelucrare a acestora.

Capitolul V este destinat stabilirii competenței Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor care este un element cheie în realizarea prevederilor legii date.

Articolele 18, 19 și 20 stabilesc principiile de activitate, organizare și competența Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în conformitate cu cerințele Recomandării 29 FATF (2012), Notei interpretative la această recomandare și art. 32 al Directivei IV.

Totodată, a fost luată în considerare experiența acumulată începând cu anul 2007 de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul CCCEC și ulterior CNA în aplicarea practică a prevederilor Legii nr. 190-XVI din 26.07.07, precum și deficiențele întâmpinate în prevenirea tranzitării mijloacelor bănești prin intermediul sistemului financiar al țării.

Vis-a-vis de organizarea instituțională al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor s-a optat pentru crearea unui model de Unitate de Informații Financiare după principiul independenței și autonomiei operaționale maxime, care este agreat la nivel internațional și care presupune existența acestuia în cadrul unei structuri independente politic și administrativ, cu posibilitatea acoperirii necesităților care în prezent au crescut esențial ce țin de resurse umane, buget, logistică, secretariat, contabilitate etc.

Astfel, pornind de la acest deziderat Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor va deveni un model de Unitate de Inteligență Financiară de tip „hybrid”, care combină activitatea analitică cu investigațiile financiare, însă fără atribuțiile de „investigații speciale”.

Acest fapt va permite concentrarea eforturilor spre atribuțiile de bază ale acestuia: primirea, analiza și diseminarea tranzacțiilor suspecte de spălarea banilor, infraționilor asociate și finanțarea terorismului, care actualmente reprezintă o opțiune optimă pentru Republica Moldova.

Astfel, pornind de la textul Recomandării 29 FATF (2012) care nemijlocit admite instituirea Unității de Inteligență Financiară pe lângă organele de combatere a corupției, fapt care în contextul concentrării eforturilor comunității internaționale de a fortifica structura și atribuțiile unei astfel de structuri reprezintă varianta optimă ca Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor să continue activitatea în cadrul Centrului Național Anticorupție.

Mai mult ca atât, independența și garanțiile aferente Centrului Național Anticorupție va asigura o protecție adecvată Serviciului conform standardelor internaționale de interferențe politice și administrative din partea terțelor și va permite asigurarea unui echilibru între independența totală și cea operațională în scopul neadmiterii creșterii costurilor bugetare de mentenanță.

În scopul protecției de interferențe terțe și menținerii independenței în activitate șeful Serviciului va fi numit pe un termen de 6 ani de către directorul Centrului (care depășește termenul de numire a Directorului CNA) și va avea doi șefi-adjuncți.

La fel, pentru a menține și a angaja un personal calificat, integru este nevoie de cel puțin a menține un nivel de salarizare echivalent celui din CNA și comparabil cu motivarea financiară din țările regiune.

Alin.(1) al **art. 19** stabilește atribuțiile Serviciului și definește competența acestuia, iar **art. 20** identifică drepturile pentru realizarea acestor atribuții.

Aria de competențe și atribuții la aceste articole au menirea să asigure o activitate eficientă a Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în conformitate cu cerințele Recomandării 29 FATF (2012), precum și deficiențelor întâmpinate la aplicarea practică a prevederilor Legii nr. 190-XVI din 26.07.07.

Capitolul V, **art. 21** cuprinde măsurile asigurătorii care sunt impuse în privința bunurilor (mijloace bănești, imobile, hârtii de valoare, automobile etc.) care constituie obiectul/rezultatul tranzacțiilor suspecte de spălarea banilor sau infrafracțiunilor asociate acestora și finanțării terorismului.

Măsurile asigurătorii sunt parte componentă și indispensabile în cadrul procesului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, și constituie o măsură premergătoare procesului de aplicare a sechestrului în cadrul procedurii penale.

Este de menționat că acest institut a existat și în prevederile art. 14 al Legii nr. 190-XVI din 26.07.07 într-o variantă restrânsă, care a avut și unele lacune ce țin de aplicarea practică. Însă odată cu aprobarea noilor Recomandări FATF în februarie 2012 și Directivei IV la 20 mai 2015 acest institut a fost lărgit și suplinit cu noi prevederi și cerințe obligatorii.

Astfel, acest regim de măsuri asigurătorii este aplicabil nu doar pentru tranzacțiile suspecte de spălare a banilor și finanțare a terorismului, dar și pentru cele suspecte de finanțare a proliferării armelor de distrugere în masă (conformarea cu Recomandarea 7 FATF (2012)).

De asemenea, întru conformarea cu cerințele articolului 35, alin. (1) al Directivei IV, precum și aplicarea prevederilor Recomandării 4 FATF (2012) (ce țin de „provisional measures”) regimul a fost suplinit cu prevederi (art. 21 alin. (2)) care permit inițial abținerea entității raportore de la executare de activități și tranzacții cu bunuri ale clientului pentru un termen de cel mult 5 zile lucrătoare.

Totodată, deoarece deciziile de sistare a tranzacțiilor sunt proprii și aplicabile activelor financiare nemijlocit în conturi bancare, pentru aplicarea regimului similară către alte tipuri de bunuri (ex. imobile, automobile etc.), suplimentar pe lângă deciziile date a fost introdusă noțiunea de *decizie de aplicare a restricțiilor în privința bunului*.

La elaborarea acestei norme s-a ținut cont și de practica normele existente în țărilor UE, care conform evaluărilor Comitetului MONEYVAL dispun de un cadrul legal eficient la acest capitol, precum și de recomandările Comitetului nemijlocit adresate Republicii Moldova.

Din aceleași considerente, și urmare a solicitării organelor procuraturii a fost majorat și termenul de sistare de la 5 până la 30 de zile lucrătoare pentru deciziile șefului Serviciului, precum și termenul de prelungire de la 30 până la 60 zile lucrătoare prin încheierile judecătorești.

În conformitate cu cerințele Recomandărilor 6 și 7 FATF (2012) pentru tranzacțiile de finanțare a terorismului și proliferare a armelor de distrugere în masă termenul de sistare este nelimitat.

Suplimentar, luând în considerare prevederile Rezoluției ONU 1452 din 20.12.2002 a fost stabilite cheltuielile (costurile) care pot fi acoperite din mijloacele sistate ale persoanelor suspecte de finanțarea terorismului pentru asigurarea minimumului de existență a persoanelor care constituie subiect al sistării.

La fel, pentru întreg regimul de măsuri asiguratorii a fost descrisă procedura exactă de sistare, retragere a sistării și contestare pentru a asigura aplicabilitatea uniformă și corectă a măsurilor asiguratorii conform standardelor internaționale existente.

Totodată, reieșind din practica și experiența țărilor UE a fost introdus institutul de trecere în proprietatea statului a bunurilor al cărui proprietar nu poate fi identificat timp de un an de zile, cu respectarea dreptului de revendicare ulterioară.

Articolul 22 stabilește răspunderea pentru neexecutarea prevederilor legii. Sancțiunile prevăzute sunt în corespundere directă cu cerințele art. 58-62 al Directivei IV și Recomandarea 35 FATF.

Astfel, regimul de sancționare prevede norme generale privind tipul și quantumul sancțiunii pecuniare. Detalii privind procedura și modul de aplicare va fi consemnat într-un Regulament separat aprobat de către Parlament.

Cuquantumul amenzii pecuniare este stabilit pentru încălcări grave care prejudiciază interesele și imaginea țării și pot ajunge până la 5 mln euro pentru instituțiile financiare și 1 mln euro pentru celelalte entități raportoare.

De menționat că valoare acestora a fost stabilită în baza cuantumului sancțiunilor indicate în Directiva IV la art. 59.

Luând în considerare specificul activităților desfășurate și riscurile aferente deciziilor care urmează a fi adoptate de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în temeiul prevederilor art. 21-22 al proiectului de lege, care implică riscuri considerabile de aplicabilitate prin **art. 23** a fost introdus un regim de garanții al personalului Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor echivalent personalului Băncii Naționale a Moldovei (art. 35 al Legii nr. 548-XIII din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei).

Articolul 24 stabilește modul de implementare și aplicare a noilor prevederi legale, fără a prejudicia și afecta funcționarea sistemului existent de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în perioada de tranziție de 3 luni de zile.

În perioada de tranziție de 3 luni de zile de la data adoptării proiectului de lege nominalizate va fi aplicabile prevederile Legii nr. 190-XVI din 26.07.2007 din 26 iulie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

3. Fundamentarea economico-financiară.
Implementarea acestui proiect de lege nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare din partea statului.
4. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate
Drept urmare a adoptării prezentului proiect nu va fi necesară modificarea și completarea altor acte normative.
5. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Ministerului Justiției (directorul „Transparența decizională”, compartimentul „Proiecte de acte normative remise spre coordonare”).

Viceministru

Eduard SERBENCO